

บทที่ 5

สรุปผล อภิปรายผล และข้อเสนอแนะ

การวิจัยครั้งนี้เป็นการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งผู้วิจัยได้สรุปการศึกษาค้นคว้าและผลการวิจัยตามลำดับหัวข้อ ดังนี้

1. ความมุ่งหมายของการวิจัย
2. สมมติฐานของการวิจัย
3. วิธีดำเนินการวิจัย
4. สรุปผลการวิจัย
5. อภิปรายผล
6. ข้อเสนอแนะในการวิจัย

ความมุ่งหมายของการวิจัย

ในการวิจัยครั้งนี้ เป็นการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้และประสิทธิผลการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยมีความมุ่งหมายของการวิจัย ดังนี้

1. เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน
2. เพื่อเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่ม

สาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน และขนาดของโรงเรียน

3. เพื่อศึกษาความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

4. เพื่อศึกษาอำนาจพยากรณ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

5. เพื่อหาแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23

สมมติฐานของการวิจัย

จากการศึกษาหลักการ แนวคิด ทฤษฎี และเอกสารงานวิจัยที่เกี่ยวข้องกับตัวแปรที่ต้องการศึกษา ผู้วิจัยได้ตั้งสมมติฐานในการวิจัย ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน อยู่ในระดับมาก

2. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ที่มีประสบการณ์การทำงานแตกต่างกัน และขนาดของโรงเรียน มีความแตกต่างกัน

3. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา

มัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน มีความสัมพันธ์กัน

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน

วิธีดำเนินการวิจัย

1. ประชากรและกลุ่มตัวอย่าง

1.1 ประชากร

ประชากรการวิจัย (Research Population) ได้แก่ บุคลากรในโรงเรียน คือ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวนทั้งสิ้น 2,285 คน จำแนกเป็นผู้บริหารสถานศึกษา จำนวน 97 คนและหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำนวน 360 คน ครูผู้สอน จำนวน 1,828 คน

1.2 กลุ่มตัวอย่าง

กลุ่มตัวอย่าง (sample) ได้แก่ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ปีการศึกษา 2561 จำนวน 414 คน

2. เครื่องมือที่ใช้ในการการวิจัย

เครื่องมือที่ใช้ในการเก็บข้อมูลครั้งนี้เป็นแบบสอบถามชนิดมาตราส่วนประมาณ (Rating Scale) จำนวน 414 ฉบับ ใช้สำหรับผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ซึ่งค่าอำนาจจำแนกของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าระหว่าง 0.404 – 0.868 และค่าอำนาจจำแนกของประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าระหว่าง

0.656 – 0.906 และค่าความเชื่อมั่นของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.951 และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ มีค่าเท่ากับ 0.949

สรุปผลการวิจัย

ผลการวิจัยภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาเขต 23 สรุปได้ดังนี้

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}=4.47$) เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านที่มีระดับมากที่สุด ได้แก่ ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ($\bar{X}=4.51$) และด้านที่มีระดับมาก มีจำนวน 3 ด้าน คือ ด้านการสร้างบารมี โดยรวมอยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.48$) ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.46$) และด้านการกระตุ้นทางปัญญา โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.45$) และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม อยู่ในระดับมาก ($\bar{X}= 4.46$) เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านที่อยู่ในระดับมากที่สุด มีจำนวน 2 ด้าน คือ ความไวเนื้อเชื่อใจ ($\bar{X}= 4.53$) และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ($\bar{X}= 4.42$) และด้านที่อยู่ในระดับมาก 3 ลำดับแรก เรียงลำดับข้อจากมากไปหาน้อย คือ ความพึงพอใจของครู ($\bar{X}= 4.47$) การสื่อสารแบบเปิด ($\bar{X}= 4.47$) และความเป็นอันหนึ่งอันเดียวกันของเป้าหมาย ($\bar{X}= 4.46$) ตามลำดับ

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามสถานภาพการทำงาน

โดยรวม แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี และด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.4 ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวม ไม่แตกต่างกัน เมื่อพิจารณารายด้านพบว่า ด้านความพึงพอใจของครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.5 ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสบการณ์การทำงาน ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

2.6 ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระ การเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงาน เขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้า กลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบเพียร์ สัน ตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหาร สถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ

ที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .81 ถึง .92 ในการนี้ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษามีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง

ผลการวิเคราะห์ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการสร้างบารมี ($r_{x1y} = 0.81$) อยู่ในระดับ “สูง” ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r_{x2y} = 0.84$) อยู่ในระดับ “สูง” ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r_{x3y} = 0.88$) อยู่ในระดับ “สูง” ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ($r_{x4y} = 0.86$) อยู่ในระดับ “สูง”

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่นำมาวิเคราะห์จำนวน 4 พบว่า มีจำนวน 4 ด้าน ที่สามารถพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวมได้ โดยมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 คือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (X_4) ด้านการสร้างบารมี (X_1) และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2)

ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ดีที่สุดคือ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา (X_3) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .238 รองลงมา คือ ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล (X_4) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .345 ด้านการสร้างบารมี (X_1) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .197 และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ (X_2) โดยมีค่าสัมประสิทธิ์ถดถอยของการพยากรณ์ เท่ากับ .202 ซึ่งตัวแปรทั้ง 4 ตัว สามารถร่วมกันพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนได้ร้อยละ 83.40 และมีความคลาดเคลื่อนมาตรฐานของพยากรณ์ $SE.est = \pm .17078$ สามารถเขียนสมการพยากรณ์ ในรูปคะแนนดิบ ได้ดังนี้

สมการพยากรณ์ในรูปคะแนนดิบ

$$Y = .125 + .239(X_3) + .342(X_4) + .206(X_1) + .182(X_2)$$

และสามารถเขียนสมการพยากรณ์ในรูปแบบคะแนนมาตรฐาน ได้ดังนี้

$$Z_r = .238(X_3) + .345(X_4) + .197(X_1) + .202(X_2)$$

5. แนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการดำเนินงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ทั้ง 4 ด้าน ได้แก่ ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล สรุปได้ดังนี้

5.1 ด้านการสร้างบารมี แนวทางพัฒนา ได้แก่

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความทุ่มเทในการทำงานให้มากขึ้น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรแสดงออกถึงอุดมการณ์ ความเชื่อ และค่านิยมทางบวกของตนเองของตนเองให้ชัดเจน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมีความสามารถที่จะแก้ไขปัญหาในแต่ละสถานการณ์ได้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรแสดงศักยภาพของตนเองให้ผู้ร่วมงานได้เห็นถึงความรู้ความสามารถในการทำงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี

5.2 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ แนวทางพัฒนา ได้แก่

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกำหนดมาตรฐานในการทำงานให้เหมาะสม เพื่อให้เกิดประสิทธิภาพในการทำงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้ความไว้วางแก่ครูในกลุ่มสาระฯ ในการทำงานให้บรรลุวัตถุประสงค์ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้การสนับสนุนผู้ร่วมงานให้ได้รับความสำเร็จจากการทำงานอย่างตั้งใจ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรสร้างความกระตือรือร้นในการทำงานแก่ผู้ร่วมงาน เพื่อให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนดไว้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรชี้้นำให้ครูในกลุ่มสาระฯ เห็นถึงผลของการทำงานที่ได้รับเมื่อทำงานสำเร็จ

5.3 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา แนวทางพัฒนา ได้แก่

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้คำแนะนำ และแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นให้แก่ครูในกลุ่มสาระฯ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นครูในกลุ่มสาระฯ ให้รู้สึกว่าจะต้องรู้เท่าทันการเปลี่ยนแปลง หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ครูในกลุ่มสาระฯ เกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเปิดโอกาสให้ครูในกลุ่มสาระฯ ได้มีส่วนร่วมในการแสดงความคิดเห็น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ครูในกลุ่มสาระฯ เกิดการพัฒนาตนเอง โดยการจัดการศึกษา อบรมสัมมนา ฯลฯ ที่เป็นประโยชน์ต่อผู้ร่วมงาน

5.4 ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล แนวทางพัฒนา ได้แก่

หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้ความสนใจแก่ครูในกลุ่มสาระฯ ที่ไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมอบหมายงานให้กับครูในกลุ่มสาระฯ ตามความสามารถของแต่ละบุคคล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระฯ ได้มีการพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้คำปรึกษาแก่ครูในกลุ่มสาระฯ เป็นรายบุคคลได้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรประเมินผลการทำงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล

จากข้อเสนอแนะของผู้เชี่ยวชาญต่อแนวทางพัฒนาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 มีดังนี้

1. ด้านการสร้างบารมี ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเน้นการประสานงานให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมาย ภายใต้ความร่วมมือของครูในกลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรเห็นแก่ประโยชน์ของนักเรียนและกลุ่มสาระการเรียนรู้ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องยอมรับในบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรจัดให้มีห้องกลุ่มสาระการเรียนรู้เพื่อได้พูดคุยมากขึ้น
2. ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมีความยุติธรรมในการมอบหมายงานหรือการให้ผลตอบแทน หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรจัดประชุมหรือกิจกรรม PLC มากขึ้น
3. ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรสนับสนุนให้ครูเข้ารับการอบรม หรือศึกษาต่อ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ครูในกลุ่มสาระฯ ได้แสดงความคิดเห็นหรือวิธีการทำงานใหม่ ๆ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ครูในกลุ่มสาระฯ กล้าตัดสินใจ
4. การเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ได้แก่ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรรับฟังเรื่องของครูในกลุ่มสาระฯ อย่างตั้งใจและเต็มใจ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรปฏิบัติต่อครูในกลุ่มสาระฯ โดยคำนึงถึงความแตกต่างระหว่างบุคคลในด้านต่าง ๆ เช่น ความสามารถ ความสนใจ

อภิปรายผล

1. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน โดยรวม อยู่ในระดับมากทุกด้าน เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ยกเว้นด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล มีความคิดเห็นมากที่สุด ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้ความสนใจแก่ครูในกลุ่มสาระฯ ที่ไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ นั้นเอง อีกทั้งหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ยังมีการส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระได้มีพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ซึ่งสอดคล้องกับผลวิจัยกมลพร ศรีประไพ (2560, บทคัดย่อ) ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสิงห์สมุทรอำเภอสัตหีบ จังหวัดชลบุรี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เรียงอันดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ด้านการกระตุ้นทางปัญญา และการสร้างบารมีตามลำดับ และประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 โดยรวม อยู่ในระดับมาก เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 1 ทั้งนี้ ยังมีผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน มีความคิดเห็นอยู่ในระดับมากที่สุดมี 2 ด้าน คือ ความไว้วางใจ และการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน และด้านอื่นอยู่ในระดับมากทุกด้าน อาจเพราะสถานภาพการทำงานที่แตกต่างกัน ประสบการณ์การทำงาน และขนาดของโรงเรียนที่แตกต่างกัน ทำให้มีความเชื่อมั่นว่า ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้จำเป็นจะต้องมีความไว้วางใจกัน การมีส่วนร่วมในการดำเนินงานร่วมจึงจะทำให้ประสบความสำเร็จ ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยกิตติศักดิ์ ปานงาม (2557, หน้า 72 – 83) ได้ศึกษาวิจัย เรื่อง ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะในโรงเรียนขยายโอกาส สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษาประถมศึกษามุกดาหาร เขต 2 พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหารงานวิชาการกลุ่มสาระการเรียนรู้ศิลปะ โดยรวมอยู่ในระดับมาก

2. การเปรียบเทียบภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่ม

สาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ในโรงเรียน จำแนกตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง
ประสบการณ์การทำงานต่างกัน และขนาดของโรงเรียน พบว่า

2.1 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ สังกัด
สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามสถานภาพการทำงาน โดยรวม
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 เมื่อพิจารณาเป็นรายด้าน พบว่า ด้าน
การสร้างบารมี และด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีความ
แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจ
เป็นเพราะหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการกำหนดเป้าหมายในการทำงานที่ชัดเจน มีการ
สร้างความกระตือรือร้นในการทำงานให้สำเร็จตามเป้าหมายที่กำหนด มีการเปิดโอกาสให้
ครูในกลุ่มสาระฯ มีส่วนร่วมในการกำหนดเป้าหมายของกลุ่มสาระฯ รวมทั้งมีการสร้าง
แรงจูงใจให้ครูในกลุ่มสาระฯ ทำงานด้วยวิธีการทำงานที่เหมาะสมของแต่ละบุคคล
สอดคล้องกับงานวิจัยของ อภิลิทธิ ทนคำดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยการ
บริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขต
พื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหาร
สถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู โดยรวมอยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย
เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2562) ได้เสนอว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการ
เรียนรู้ควรเน้นการประสานงานให้ดำเนินงานไปสู่เป้าหมายภายใต้ความร่วมมือของครูใน
กลุ่มสาระการเรียนรู้

2.2 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสบการณ์การทำงาน
ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 พบว่า
ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน
น้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็น ต่ำกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 10 - 20 ปี และผู้บริหารสถานศึกษา
หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 10 - 20 ปี
มีความคิดเห็น สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน
ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปี แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และ

ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน น้อยกว่า 10 ปี มีความคิดเห็นต่ำกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 10 - 20 ปี และผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงาน ระหว่าง 10 - 20 ปี มีความคิดเห็น สูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่มีประสบการณ์ทำงาน มากกว่า 20 ปี อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ได้แสดงออกถึงอุดมการณ์ ความเชื่อ และค่านิยมของตนเอง อีกทั้งมีการให้ความไว้วางใจแก่ครูในกลุ่มสาระฯ ในการทำงานให้บรรลุเป้าหมาย มีการส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระฯ ระบุปัญหาด้วยการใช้เหตุผลและหลักฐานมากกว่าการคิดเอง รวมถึงหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มีการส่งเสริมให้ครูในกลุ่มสาระฯ พัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ สอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพร ศรีประไพ (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัยเรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ โรงเรียนสิงห์สมุทร อำเภอลำดวน จังหวัดชลบุรี พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ จำแนกตามประสบการณ์ในการทำงาน โดยรวมและรายด้านทุกด้านแตกต่างกัน จึงทำการเปรียบเทียบรายคู่ โดยวิธีของเชฟเฟ (Scheffe's method) พบว่า แตกต่างกัน โดยครูที่มีประสบการณ์ในการสอน ตั้งแต่ 5-10 ปี มีความคิดเห็นเกี่ยวกับภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้โรงเรียนสิงห์สมุทร มากกว่า ครูที่มีประสบการณ์ในการสอนตั้งแต่ 10 ปีขึ้นไป และครูที่มีประสบการณ์ในการสอน น้อยกว่า 5 ปี ประกอบด้วย เพลินพิศ ธรรมรัตน์ (สัมภาษณ์, 30 มีนาคม 2562) ได้เสนอว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ต้องยอมรับในบทบาทหน้าที่ของตนเองและผู้อื่น หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีประสบการณ์น้อยควรกล้าที่จะแสดงออกถึงอุดมการณ์ ความรู้ ความสามารถ ที่มีให้เป็นที่ยอมรับ

2.3 ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามขนาดของโรงเรียน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ โดยรวม พบว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดเล็ก มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลางและที่ปฏิบัติหน้าที่

ในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ และผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดกลาง มีความคิดเห็นสูงกว่า ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติหน้าที่ในโรงเรียนขนาดใหญ่หรือใหญ่พิเศษ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้ อาจเป็นเพราะโรงเรียนขนาดเล็ก มีบุคลากรน้อยจึงทำให้บุคลากรมีโอกาสได้ทำหน้าที่เป็นหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้มากกว่าโรงเรียนขนาดกลางและขนาดใหญ่ สอดคล้องกับงานวิจัยของอภิสิทธิ์ ทนคำดี (2560, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ปัจจัยการบริหารที่ส่งผลต่อภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 พบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษา ตามทัศนะของผู้บริหารและครู จำแนกตามขนาดโรงเรียน โดยรวมมีความแตกต่างกัน สุกันยา ศรีสวัสดิ์ (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง การศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของผู้บริหารสถานศึกษาโรงเรียนในเครือข่ายอัครกวี โดยรวมและรายด้านอยู่ในระดับมาก เมื่อพิจารณารายด้านแล้วเรียงอันดับจากมากไปน้อย ได้แก่ การเป็นผู้สร้างแรงดลใจ การเป็นผู้มีปารมี การเป็นผู้กระตุ้นให้ใช้สติปัญญา และการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตาม เป็นรายบุคคล

2.4 ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามสถานภาพการดำรงตำแหน่ง โดยรวมไม่แตกต่างกัน ซึ่งไม่สอดคล้องกับสมมติฐานข้อที่ 2 เมื่อพิจารณารายด้าน พบว่า ด้านความพึงพอใจของครู มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน มีความแตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 และเมื่อพิจารณาเป็นรายคู่ พบว่า ด้านความพึงพอใจของครู หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ มีความคิดเห็นสูงกว่า ครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และด้านการมีส่วนร่วมในการดำเนินงาน ผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นสูงกว่า หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .05 และผู้บริหารสถานศึกษา มีความคิดเห็นสูงกว่า ครูผู้สอน อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 ทั้งนี้เป็นอาจเป็นเพราะ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ให้บุคลากรในกลุ่มสาระฯ มีความเป็นอิสระในการตัดสินใจเกี่ยวกับงานที่รับผิดชอบและเป็นที่ยอมรับของเพื่อนร่วมงาน หรือให้ได้รับสวัสดิการและสิ่งอำนวยความสะดวกที่เหมาะสมกับการทำงาน สอดคล้องกับงานวิจัยของภัทรกร วงศ์สกุล (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหาร

โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง พบว่า ประสิทธิภาพของการบริหาร
โรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง ในระดับบุคคลและระดับองค์กรมีการ
ปฏิบัติอยู่ในระดับมาก โดยครูจะให้ความสำคัญในระดับองค์กรมากกว่าบุคคล

2.5 ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ที่มีประสบการณ์การทำงาน
ต่างกัน โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01
เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะ ผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระ
การเรียนรู้ และครูผู้สอนที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นที่
แตกต่างกัน สอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล เดชฉัตรฤกุล (2561, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย
เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูและประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการของ
โรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21 พบว่า ประสิทธิภาพการ
บริหารงานวิชาการ จำแนกตามที่มีประสบการณ์ทำงานแตกต่างกันโดยรวมและรายด้าน
อยู่ในระดับมาก ประกอบด้วย ทศพล พยัคฆพงศ์ (สัมภาษณ์, 1 เมษายน 2562) ได้เสนอ
ว่า ประสิทธิภาพการทำงานของงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ ทุกคนในกลุ่มสาระฯ จะต้องร่วม
แรงร่วมใจในการทำงานเพื่อไปสู่เป้าหมายร่วมกัน รวมถึงมีการแจ้งข้อมูล ข่าวสารที่
เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติงานอย่างหลากหลายในการทำงาน อีกทั้งยังต้องมีส่งเสริมและ
สนับสนุนการจัดกิจกรรมการเรียนรู้โดยเน้นผู้เรียนเป็นสำคัญ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
ก็ต้องการสร้างขวัญและกำลังใจในการทำงาน

2.6 ประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน

สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามขนาดของโรงเรียน
โดยรวมและรายด้าน แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 เป็นไปตาม
สมมติฐานข้อที่ 2 ทั้งนี้อาจเป็นเพราะผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้
และครูผู้สอน ที่ปฏิบัติงานในโรงเรียนที่มีขนาดแตกต่างกัน ทำให้มีความคิดเห็นที่แตกต่าง
กัน เพราะภาระงานไม่เท่ากันสอดคล้องกับงานวิจัยของนิรมล เดชฉัตรฤกุล (2561,
บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำครูและประสิทธิภาพการ
บริหารงานวิชาการของโรงเรียน ในสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 21
พบว่า ประสิทธิภาพการบริหารงานวิชาการ แตกต่างกันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติ
ที่ระดับ 0.5

3. ความสัมพันธ์ระหว่างภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้กับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 ตามความคิดเห็นของผู้บริหารสถานศึกษา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ และครูผู้สอน การวิเคราะห์หาค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์แบบ เพียร์สัน ตัวแปรที่ศึกษาส่วนใหญ่มีความสัมพันธ์กันในทางบวก อย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01 โดยมีค่าสัมประสิทธิ์สหสัมพันธ์อยู่ระหว่าง .81 ถึง .92 ในกรณีนี้ลักษณะความสัมพันธ์ของตัวแปรที่ศึกษาที่มีความสัมพันธ์เชิงเส้นตรง ซึ่งพบว่า ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ด้านการสร้างบารมี ($r_{x1y} = 0.81$) อยู่ในระดับ “สูง” ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ ($r_{x2y} = 0.84$) อยู่ในระดับ “สูง” ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ($r_{x3y} = 0.88$) อยู่ในระดับ “สูง” ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล ($r_{x4y} = 0.86$) อยู่ในระดับ “สูง” เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 3 ทั้งนี้เนื่องจาก ความทุ่มเทในการทำงาน อุทิศการณ ความสำเร็จ และค่านิยม ความรู้ความสามารถในการทำงาน ควบคุมอารมณ์ของตนเองได้เป็นอย่างดี ทำให้การทำงานเกิดประสิทธิผล ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยภัทรกร วงศ์สกุล (2554, บทคัดย่อ) ได้ทำวิจัย เรื่อง ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของการบริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง พบว่า ความสัมพันธ์ของภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงกับประสิทธิผลของผู้บริหารโรงเรียน สังกัดกรุงเทพมหานคร ในเขตลาดกระบัง มีความสัมพันธ์กันอย่างมีนัยสำคัญทางสถิติที่ระดับ .01

4. ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา เขต 23 และการวิเคราะห์การถดถอยพหุคูณแบบขั้นตอน ตัวแปรที่มีอำนาจพยากรณ์ประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ได้ทั้งหมด 4 ด้าน ประกอบด้วย ด้านการกระตุ้นทางปัญญา ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็น ด้านการสร้างบารมี และด้านการสร้างแรงบันดาลใจ เป็นไปตามสมมติฐานข้อที่ 4 ทั้งนี้เนื่องจาก หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่มีความเป็นผู้นำหรือใช้ภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงได้อย่างเหมาะสม และเป็นไปตามบทบาทหน้าที่ของผู้นำที่ดีจะส่งผลต่อความสำเร็จในการดำเนินงานภายในกลุ่มสาระการเรียนรู้และของโรงเรียนได้อย่างชัดเจน จึงทำให้ตัวแปรทั้ง 4 ตัวนี้ เป็นตัวพยากรณ์ที่ดีที่สุด ซึ่งสอดคล้องกับงานวิจัยของ กมลพร ศรีประไพ, 2560, หน้า 36 -38 ได้กล่าวถึง คุณสมบัตินักบริหารผู้นำสร้างความ

เปลี่ยนแปลง (Transformational Leadership) มีดังนี้ การมีอิทธิพลอย่างมีอุดมการณ์ (Charismatic leadership or Idealize influence) หมายถึง พฤติกรรมผู้นำที่มีบทบาทและลักษณะการกระทำที่เป็นตัวอย่างที่ดีเป็นแบบอย่างที่ดี การสร้างแรงบันดาลใจ (Inspirational motivation) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำสามารถที่จะสื่อสารกับผู้ตามเพื่อทำให้ผู้ตามทราบถึงวิสัยทัศน์พันธกิจความคาดหวังที่สูงของผู้นำที่มีต่อผู้ตาม การกระตุ้นทางปัญญา (Intellectual stimulation) หมายถึง พฤติกรรมที่ผู้นำกระตุ้นให้ผู้ตามรู้จักใช้ความคิดพยายามริเริ่มสร้างสรรค์นวัตกรรมและสร้างความท้าทาย โดยที่พฤติกรรมของผู้นำจะพยายามตั้งคำถามที่ทวนกระแสต่อความเชื่อ ค่านิยมแบบเก่าของผู้ตาม และทดลองนำปัญหาเก่าที่เคยเกิดขึ้นไปใช้กับวิธีการแก้ปัญหาแบบใหม่โดยที่ผู้นำจะเป็นผู้ที่ให้การสนับสนุนผู้ตาม การคำนึงถึงความเป็นปัจเจกบุคคล (Individualized consideration) หมายถึง พฤติกรรมของผู้นำที่เข้าใจและปฏิบัติต่อผู้ตามแตกต่างกันตามความต้องการและความสามารถที่แตกต่างกันของผู้ตามแต่ละคน

ข้อเสนอแนะ

จากผลการวิจัยที่ได้สรุปและอภิปรายผล ผู้วิจัยมีข้อเสนอแนะดังนี้

1. ข้อเสนอแนะการนำผลการวิจัยไปใช้

จากการศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิภาพการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนสังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยม เขต 23 ที่มีอำนาจพยากรณ์ มี 4 ด้าน โดยเรียงอันดับค่าคะแนนเฉลี่ยจากมากไปหาน้อย ได้แก่ ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตาม เป็นรายบุคคล ด้านการสร้างบารมี ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ และด้านการกระตุ้นทางปัญญา มีรายละเอียดดังนี้

1.1 ด้านการเป็นผู้สร้างความสัมพันธ์กับผู้ตามเป็นรายบุคคล หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรมอบหมายงานให้กับผู้ร่วมงานตามความสามารถของแต่ละบุคคล และส่งเสริมให้ผู้ร่วมงานพัฒนาตนเองอย่างสม่ำเสมอ ตลอดจนให้ความสนใจแก่ผู้ร่วมงานที่ไม่สามารถร่วมงานกับผู้อื่นได้เท่าเทียมกับคนอื่น ๆ

1.2 ด้านการสร้างบารมี หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรแสดงศักยภาพของตนเองให้เห็นถึงความรู้ความสามารถในการทำงาน ตลอดจนกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานให้เกิดความทุ่มเทในการทำงาน

1.3 ด้านการสร้างแรงบันดาลใจ หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดพัฒนาตนเอง โดยการศึกษาดูงาน อบรม สัมมนา ฯลฯ และการสนับสนุนให้ผู้ร่วมงานได้รับความสำเร็จจากการทำงานอย่างตั้งใจ

1.4 ด้านการกระตุ้นทางปัญญา หัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ควรให้คำแนะนำแนวทางใหม่ ๆ ในการแก้ไขปัญหาที่เกิดขึ้นในหน่วยงานให้แก่ผู้ร่วมงาน ประกอบกับกระตุ้นผู้ร่วมงานให้รู้สึกว่าจะต้องมีการเปลี่ยนแปลงการทำงานในหน่วยงาน และกระตุ้นให้ผู้ร่วมงานเกิดความคิดสร้างสรรค์ในการทำงาน

2. ข้อเสนอแนะสำหรับการทำวิจัยครั้งต่อไป

2.1 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน ในเขตพื้นที่การศึกษาอื่น ๆ

2.2 ควรศึกษาภาวะผู้นำการเปลี่ยนแปลงของหัวหน้ากลุ่มสาระการเรียนรู้ที่ส่งผลต่อประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียน สังกัดสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษา โดยการวิจัยเชิงคุณภาพ

2.3 ควรทำวิจัยเกี่ยวกับประสิทธิผลการทำงานของกลุ่มสาระการเรียนรู้ในโรงเรียนเกี่ยวกับเรื่องของผลสัมฤทธิ์ทางการเรียนของนักเรียนด้วย